

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. K. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. spalio 11 d. Nr. 242-436
Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. K. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jo ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) dėl draudiko veiksmų, kuriais galėjo būti pažeistos pareiškėjo teisės.

N u s t a t y t a:

2016 m. gegužės 5 d. pareiškėjas ir draudikas Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 056 (toliau – Taisyklės) pagrindu sudarė gyventojų turto draudimo sutartį, kurią patvirtina draudimo liudijimas Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Sutartis). Sutartimi nuo joje numatytų rizikų nuo 2016 m. gegužės 5 d. iki 2017 m. gegužės 5 d. buvo apdraustas draudimo liudijime nurodytas būstas, esantis (*duomenys neskelbtini*), Vilniuje.

2017 m. gegužės 5 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką su pranešimu apie žalą, kuriame nurodė, kad „<...> lyjant lauke pradėjo tekėti viršutinio aukšto lubos ir susikaupė vanduo apatinio aukšto lubose.“ Pareiškėjas taip pat pažymėjo, kad įvykio data yra 2017 m. gegužės pirma savaitė.

2017 m. gegužės 9 d. draudiko atstovas apžiūrėjo apgadintą turtą ir surašė defektų aktą, kuriame užfiksavo, kad po lietaus buvo apgadintos pareiškėjo buto pirmo ir antro aukšto lubos. Apžiūros metu draudiko atstovas taip pat nustatė, kad butas yra dviejų aukštų, o viršutinis aukštas yra palėpėje, virš kurios yra stogas.

Gavęs informaciją iš Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos apie kritulių kiekį ir didžiausią vėjo greitį Vilniaus mieste laikotarpiu nuo 2017 m. balandžio 15 d. iki 2017 m. gegužės 15 d., draudikas 2017 m. gegužės 17 d. priėmė sprendimą, kuriuo 2017 m. gegužės 1 d. įvykį pripažino nedraudžiamuoju, įvertinęs, kad jis neatitiko Taisyklėse įtvirtinto draudžiamąjo įvykio apibrėžimo.

Pareiškėjas nesutinka su draudiko sprendimu. Pareiškėjo manymu, draudikas netinkamai įvykdė savo iš Sutarties kylančias pareigas, nes, nenustatęs įvykio priežasties, jį įvertino kaip nedraudžiamąjį, nurodydamas dvi visiškai skirtingas priežastis, tačiau nei vienai iš jų, pareiškėjo nuomone, nepateikė pagrindimo. Pareiškėjas taip pat teigia, kad draudikas neįvykdė Taisyklių 19.4.9 papunkčio reikalavimų, nes pateikė tolimiausios regiono meteorologinės stoties informaciją (informacija iš artimiausios regiono meteorologinės stoties pareiškėjo prašymu jam nebuvo pateikta), ir atsisakė pateikti papildomą informaciją (kritulių intensyvumas nurodytomis valandomis), galinčią, pareiškėjo nuomone, turėti reikšmės įvykiui pripažinti draudžiamuoju. Pareiškėjo vertinimu, draudikas neįvykdė ir Taisyklių 23.3 papunktyje nustatytų reikalavimų, nes nepateikė jame paminėtos atitinkamos informacijos. Pareiškėjas Lietuvos banko prašo rekomenduoti draudikui įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Draudikas nesutinka su pareiškėjo reikalavimu. Draudikas atsiliepiame nurodo, kad 2017 m. gegužės 1 d. įvykis neatitinka Taisyklių 19.4 papunktyje įtvirtinto draudžiamąjo įvykio apibrėžimo, todėl draudikas neturi pagrindo keisti 2017 m. gegužės 17 d. priimto sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju ir prašo pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju.

Vertinant pareiškėjo draudiko atžvilgiu keliamo reikalavimo pagrįstumą, visų pirma atkreiptinas dėmesys į tai, kad, kaip yra nurodęs kasacinis teismas savo praktikoje, draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga, tačiau ji nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Galiojantys teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ir teikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Sudarydamas draudimo sutartį draudikas pasiūlo sąlygas, kurios apibrėžia jo prisiimamos rizikos ribas, ir pagal tai apskaičiuoja draudimo įmokos dydį. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-257/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 2 straipsnio 11 dalimi, „Draudimo apsauga – draudiko įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui.“ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.987 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti draudėjui arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudimo išmokos mokėjimas yra pagrindinė draudiko pareiga, kuri vykdoma įvykus draudžiamajam įvykiui. Vadinasi, tik nustačius, jog yra įvykęs teisiškai reikšmingas faktas – draudžiamasis įvykis, kyla draudiko pareiga mokėti draudimo išmoką. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2013 m. birželio 26 d. nutartyje, priimtoje išnagrinėjus civilinę bylą Nr. 3K-3-316/2013, yra nurodęs, kad nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio*.

Nagrinėjamu atveju pareiškėjo ir draudiko Sutartis buvo sudaryta pagal Taisykles, kurios yra neatskiriama šios draudimo sutarties dalis. Sutartis, kaip turto draudimo sutartis, yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiama draudimo apsauga. Kita vertus, nors sutarties šalys, vadovaudamosi Civilinio kodekso 6.156 straipsnyje įtvirtintu sutarties laisvės principu, savarankiškai gali nusistatyti draudimo apsaugos ribas, tačiau draudikas, turėdamas įstatymo suteiktą teisę parengti draudimo rūšies taisykles, privalo užtikrinti ir sutarties sąlygų teisinį apibrėžtumą, jų suderinamumą, jo pateiktos sąvokos turi būti kiek įmanoma aiškiau atskleistos, konkretizuotos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-152/2007; 2008 m. sausio 25 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-45/2008), kad draudėjui sudarant draudimo sutartį nekiltų abejonių dėl sutartimi teikiamos draudimo apsaugos apimties. Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko sutarties sudarymo metu prisiimti įsipareigojimai. Tai reiškia, kad draudimo sutartį sudarančiose taisyklėse turi būti nurodomi požymiai, kuriems esant įvykis gali būti pripažintas draudžiamuoju. Pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tuomet, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje

nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius, o įvykiai neatitinka nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimo¹.

Taigi, nagrinėjant šalių ginčą ir siekiant įvertinti draudiko sprendimo pripažinti 2017 m. gegužės 1 d. įvykį nedraudžiamuoju pagrįstumą, reikia nustatyti, ar šis įvykis iš tiesų neatitinka draudžiamąjį įvykio apibrėžimo, įtvirtinto Taisyklių sąlygose.

Taisyklių 19.4 papunktyje nustatyta, kad draudžiamuoju įvykiu laikoma ir draudimo sutarties galiojimo laikotarpiu draudikas atlygina žalą, atsiradusią dėl gamtos jėgų – audros, krušos, staigaus ir nenumatyto potvynio, liūtis, sniego slėgio, grunto įkritimo, grunto nuslydimo. Vadovaujantis Taisyklių 19.4.5 papunkčiu, liūtis – tai trumpalaikis smarkus lietus, kai per 6 (šešias) valandas ar trumpesnę laiką iškrita 25 mm ir daugiau kritulių. Taisyklių 19.4.9 papunktyje įtvirtinta, kad, nustatant audros, krušos, liūtis, sniego slėgio kiekinius parametrus, remiamasi tame regione artimiausios meteorologinės tarnybos atliktais matavimais ir (arba) faktais, kad nurodyti draudžiamieji įvykiai draudimo vietos zonoje padarė panašių nuostolių geros būklės pastatams.

Įvertinus pirmiau minėtos Taisyklių 19.4 papunkčio nuostatos, įtvirtinančios nagrinėjamo ginčo kontekste aktualų draudžiamąjį įvykio apibrėžimą, turinį, darytina išvada, kad ši sąlyga yra pakankamai paprasta ir skaidri, aiškiai ir nedviprasmiškai atskleidžianti, koks įvykis (t. y. kokių požymių turintis įvykis ir esant kokioms sąlygoms) yra laikomas (pripažįstamas) draudžiamuoju įvykiu pagal Taisyklių sąlygas.

Draudikas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju grindžia Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis apie didžiausią vėjo greitį ir kritulių kiekį Vilniaus mieste laikotarpiu nuo 2017 m. balandžio 15 d. iki 2017 m. gegužės 10 d. Išanalizavus pirmiau minėtos tarnybos draudikui skirtus raštus, matyti, kad duomenys apie kritulių kiekį ir didžiausią vėjo greitį Vilniaus mieste juose buvo nurodyti, remiantis Aviacinės meteorologijos centro, esančio Vilniuje, (laikotarpis nuo 2017 m. balandžio 15 d. iki 2017 m. gegužės 15 d.) ir Vilniaus meteorologijos stoties (laikotarpis nuo 2017 m. gegužės 1 d. iki 2017 m. gegužės 10 d.) – taigi, Vilniaus regione artimiausių meteorologinių tarnybų, atliktais matavimais. Atsižvelgiant į tai, kaip nepagrįstas vertintinas pareiškėjo teiginys, kad, priimdamas ginčijamą sprendimą, draudikas pateikė tolimiausios regiono meteorologinės stoties informaciją. Pažymėtina, kad, pirmiau minėtuose Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštuose nurodytais duomenimis, Vilniaus mieste nuo 2017 m. balandžio 15 d. iki 2017 m. gegužės 10 d. liūtis – tai, kaip jos sąvoka yra atskleista Taisyklių 19.4.5 papunktyje, nebuvo užfiksuota. Ginčo byloje taip pat nėra kitų duomenų ir juos pagrindžiančių įrodymų, kad lietus Vilniaus mieste pareiškėjo nurodytu laikotarpiu būtų galėjęs padaryti panašių nuostolių (kaip ir pareiškėjo butui) geros būklės pastatams.

Norėdamas pagrįsti savo reikalavimą, kreipimesi pareiškėjas, be kita ko, teigia, kad draudikas neįvykdė Taisyklių 23.3 papunkčio reikalavimų, nes nepateikė pareiškėjui minėtame papunktyje nurodytos informacijos. Minėta Taisyklių sąlyga, detalizuojanti nuostolio nustatymo tvarką, nurodo, kad „Nepriklausomais ekspertais gali būti asmenys, nurodyti LR Audito, apskaitos ir turto vertinimo instituto ir LR Teisingumo ministerijos pateiktuose ekspertų sąrašuose.“ Nors draudikas atsiliepime paaiškinimų dėl šio pareiškėjo nurodyto argumento nepateikė ir ginčo byloje duomenų, kad ši informacija būtų paaiškinta (atskleista) pareiškėjui, nėra, vis dėlto svarbu pažymėti, kad minėtos aplinkybės nustatymas savaime nedaro draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju nepagrįsto. Kaip jau buvo konstatuota pirmiau, pareiga draudikui mokėti draudimo išmoką atsiranda tik tuomet, kai yra nustatytas draudžiamąjį įvykio faktas, o aplinkybės neatitinka nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimo. Kasacinio teismo praktikoje yra pažymėta, kad pagrindas draudimo išmokai sumokėti yra faktas, patvirtinantis draudžiamąjį įvykio buvimą, o visos kitos atsirandančios aplinkybės, neatitinkančios draudžiamąjį įvykio požymių, taip pat sutartyje iš anksto išvardyti nedraudžiamieji įvykiai nėra pagrindas draudimo išmokai sumokėti

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-268/2004.

(Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2006 m. kovo 20 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-213/2006).

Atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamo ginčo atveju nebuvo nustatytos sąlygos pripažinti 2017 m. gegužės 1 d. (gegužės mėn. pradžios) įvykį draudžiamuoju pagal Taisyklių sąlygas, draudiko sprendimas pripažinti šį įvykį nedraudžiamuoju laikytinas teisėtu, todėl pareiškėjo reikalavimas pripažinti įvykį draudžiamuoju atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo M. K. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius